

WIENS BROOD MEN EET....

Aanleiding tot het schrijven van deze column is een voorwoord van collega-ecoloog Marco Kraal in *Visionair* van juni 2008. Hij stelt daarbij terecht dat de visstand een goede indicator is voor de kwaliteit van het aquatisch ecosysteem, maar dat deze ten onrechte wordt vertaald in gewenste kilo's en noodzakelijk geachte soorten. Over dit laatste heb ik al vaker mijn beklag gedaan omdat dit impliceert dat natuur

FOTO: A. LENDERS

stuurbaar is. Daarbij wordt uitgegaan van een vermeende absolute van ecologische factoren met daaraan gekoppelde modellen, terwijl het in beeld brengen van de onvolledigheid (of onbekendheid) van relaties tussen soorten in levensgemeenschappen nu net de essentie is van de ecologie. Volstrekt oneens ben ik het met de daaraan door Kraal gekoppelde conclusie dat de verwezenlijking van Natura 2000 wordt gefrustreerd door starre ecologische doelen die de waterrecreatiesector wederom naar het beklagdenbankje verwijzen. Nu is Marco Kraal misschien niet het meest treffende voorbeeld (ik ken hem verder niet), maar zeker is dat de ene ecoloog de andere niet is en dat de broodheer in veel gevallen de uitkomst van onderzoek voor zijn rekening neemt, terwijl de interpretatie van de onderzoeksresultaten nou net het exclusieve recht van de wetenschapper is. Vooral uit de jachtwereld, de hengelsport, de landbouw, de natuurbescherming (in feite bij alle belanghebbenden in het landelijk gebied) zijn voorbeelden te over te noemen waar de trots van een rechtschapen ecoloog veel geweld wordt aangedaan. En wederom ben ik het met Marco Kraal eens dat het erg pijn doet als je ziet hoe er met ons vakgebied aan de haal wordt gedaan.

Maar niet alleen belangengroeperingen leggen gewenste accenten. Ook de overheid doet daarin volop mee. Ecologen bij waterschappen, gemeenten, provincie of rijk spreken vaak een politieke taal die onderzoeksgegevens versluieren of in een ander daglicht stellen. En niet zelden krijgt de echt rechtschapen ecoloog van die werkgevers absolute zwijgplicht. Opvallend is daarbij ook het karakter van de rapportering. Hoe hoger de overheid, hoe genuanceerder de teksten, alsof onderzoek en politiek eenzelfde benadering vereisen. En degene die denkt dat universitaire onderzoekers nog ongelimi-

teerd ongecensureerde publicaties kunnen uitbrengen komt eveneens bedrogen uit. Niet alleen heeft de commercie daar in volle breedte toegeslagen, maar ook de broodnijd waar het gaat om het binnenhalen van substantiele subsidies om vooral maar het onderzoek van de eigen vakgroep veilig te stellen.

En dus wordt overheidsonderzoek vaak uitbesteed aan "onafhankelijke bureaus", die "objectieve" rapportages verzorgen. Met de opkomst van

de ecologische belangstelling waren dit vaak jonge idealistische en ambitieuze biologen die de waarheid hoog in hun vaandel hadden staan. Ze blonken uit in enthousiasme en innovatie (wel lastig voor de meeste ambtenaren en politici) en droegen creatief nieuwe oplossingen aan. Helaas worden ook jonge biologen ouder, krijgen ook zij de gezinservaring die hun milder en rekbaarder maakt. En men leert snel. Duurzaamheid in werkgelegenheid is beter gegarandeerd als de opdrachtgever ook zijn mening mag geven over concepten van onderzoeksrapportages. Mening die al snel uitmondde in minder verantwoorde bijstellingen, kleine manipulaties of zelfs grotere malversaties als de onderzoeker niet sterk in zijn wetenschappelijke schoenen staat. Nu weet ik ook wel dat ontkenning en verontwaardiging met zo'n uitspraak mijn deel zijn, maar ik durf best de stelling aan dat pure onafhankelijkheid in deze ver te zoeken is.

Wie overigens nu denkt dat ik alleen doel op biologische vraagstukken kan ik gerust stellen. In de planologie, de economie, de techniek, het milieu of het onderwijs doen zich exact dezelfde problemen voor en worden de resultaten van wetenschappelijke studies, zoals van sommige sectoren uit parlementair onderzoek al bekend, op dezelfde wijze verkracht. Parlementaire aandacht voor de ecologie is er echter nog nauwelijks, wat volksvertegenwoordiger Nitwit de gelegenheid geeft om maar wat te roepen om daarin vervolgens op een nog schrijnender wijze met mijn vak aan de haal te gaan. Een parlementaire enquête op ecologisch gebied zal er voorlopig wel niet komen, maar misschien wel een tekort aan brood(heren). Zal dat de ecoloog de juiste taal leren spreken?